

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๓๘/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ต.๑๘/๒๕๕๑

วันที่ ๒๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง นายโชคชัย สุทธาเวศ กับพวก รวม ๔ คน ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๑ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การรับสมัครสมาชิกพรรคการเมือง การจัดทำและแบบทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และวิธีการแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๖๕ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า นายโชคชัย สุทธาเวศ หัวหน้าพรรคสังคมนิยมไทย ผู้ร้องที่ ๑ กับพวก รวม ๔ คน ประกอบด้วย นายอุดม ชันแก้ว หัวหน้าพรรคแนวสังคมนิยมประชาธิปไตย ผู้ร้องที่ ๒ นายโกมาตร เจริญภูวคณ หัวหน้าพรรคราษฎร์รักไทย ผู้ร้องที่ ๓ และนางสาวปัทมาพร พงษ์วิชัย ประธานที่ปรึกษาและอดีตหัวหน้าพรรคสังคมนิยมไทย ผู้ร้องที่ ๔ ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยโดยมีข้อเท็จจริงว่า ผู้ร้อง เคยยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕

- ๒ -

และมาตรา ๕๑ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การรับสมัครสมาชิกพรรคการเมือง การจัดทำ และแบบทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และวิธีการแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๖๕ และผู้ตรวจการแผ่นดินได้แจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๑ ว่า กรณีตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การรับสมัครสมาชิกพรรคการเมือง การจัดทำและแบบทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และวิธีการแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ แม้จะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในเรื่องการจัดตั้งและการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง แต่มิได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพในการจัดตั้งและดำเนินการพรรคการเมือง เพราะหากดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว ย่อมสามารถจัดตั้งและดำเนินกิจการพรรคการเมืองได้ กรณีจึงไม่มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ผู้ร้องจึงขอใช้สิทธิในขั้นตอนต่อไปหลังจากได้ใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว โดยเห็นว่า บทบัญญัติตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง การรับสมัครสมาชิกพรรคการเมือง การจัดทำและแบบทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง และวิธีการแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ ดังกล่าวข้างต้น กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพในการรวมตัวจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง การบังคับของรัฐเหนือสิทธิเสรีภาพในการรวมตัวอันไม่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมอันดีของสังคม กรอบปริมาณสมาชิกที่มากเกินไปแต่ไม่คำนึงถึงคุณภาพของสมาชิก ระยะเวลาที่จำกัดเพียงหนึ่งปี เป็นการแทรกแซงการจัดองค์กรภายในและระบบงานพรรคการเมือง การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ระเบียบที่ยุ่ยากในการสมัครเป็นสมาชิก องค์กรประชุมใหญ่สมาชิกกับจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่แตกต่างกันมาก ตลอดจนการถูกกำหนดให้พรรคการเมืองสิ้นสภาพ บทบัญญัติในกฎหมายและประกาศดังกล่าวจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญไม่สามารถบังคับใช้ได้ ผู้ร้องจึงขอใช้สิทธิตาม

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ และขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว
ในระหว่างการพิจารณาให้พรรคการเมืองของผู้ร้องยังคงมีสถานภาพเป็นพรรคการเมืองต่อไป

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องเข้าเกณฑ์ตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้
พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า
“บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมี
คำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การใช้
สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ใน
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ”

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ แล้ว เห็นว่าผู้ที่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ดังกล่าวข้างต้น ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้

- (๑) ต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้
- (๒) บุคคลนั้นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัด
หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ
- (๓) ต้องเป็นกรณีที่บุคคลนั้น ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

คำร้องของผู้ร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ขัดต่อสิทธิและเสรีภาพ
ที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๕ รับรองไว้
มิได้เป็นกรณีที่ผู้ร้องจะใช้สิทธิทางศาลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มาตรา ๒๑๑ เนื่องจากมิได้มีคดีอยู่ในศาล และแม้ว่าผู้ร้องได้ใช้สิทธิร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินโดย
ผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัยว่าไม่ขัดรัฐธรรมนูญแล้ว ตามมาตรา ๒๔๕ (๑) แต่ผู้ร้องก็ยังมิได้ใช้สิทธิ

- ๔ -

ร้องต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ว่า
บทบัญญัติแห่งกฎหมายกระทบสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ซึ่งตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ประกอบข้อกำหนดศาล
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย ฯ ข้อ ๒๑ วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า ต้องเป็นกรณีที่
ผู้ร้องไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว เมื่อผู้ร้องยังมีได้ใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นให้ครบถ้วนตาม
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ดังนั้น คำร้องของ
ผู้ร้องจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒
ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้อง

- ๕ -

(คำสั่งที่ ๓๘/๒๕๕๑)

(นายเจริญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจรูญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอรู)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนรินทร์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ